

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.01.2006, sp. zn. 29 Odo 579/2003, ECLI:CZ:NS:2006:29.ODO.579.2003.1

Číslo: 21/2007

Právní věta: Správce konkursní podstaty i konkursní soud je zjištěním pohledávky vázán a nedošlo-li v průběhu konkursu po zjištění pohledávky k jejímu zániku např. tím, že ji splnil úpadcův spoludlužník nebo ručitel, musí být tato pohledávka při rozvrhu vypořádána. Přihlášený konkursní věřitel může až do splnění rozvrhového usnesení vzít přihlášku své pohledávky zcela nebo zčásti zpět. Nejsou-li splněny podmínky uvedené v § 33 odst. 2 zákona č. 328/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů a není-li zde ani jiná objektivní překážka, jež by bránila splnění rozvrhového usnesení úhradou určené částky k rukám (na účet) přihlášeného konkursního věřitele, nelze tuto částku složit do úschovy konkursního soudu ani na žádost konkursního věřitele, jemuž má být vyplacena.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 26.01.2006

Spisová značka: 29 Odo 579/2003

Číslo rozhodnutí: 21

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Konkurs

Předpisy: § 185a odst. 1 písm. b) předpisu č. 99/1963Sb.

§ 23 odst. 1 předpisu č. 328/1991Sb.

§ 30 odst. 1 předpisu č. 328/1991Sb.

§ 33 odst. 2 předpisu č. 328/1991Sb.

§ 44 odst. 1 písm. b) předpisu č. 328/1991Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

M ě s t s k ý s o u d v P r a z e usnesením ze dne 20. 11. 2001 zrušil po splnění rozvrhového usnesení konkurs na majetek úpadkyně H., spol. s r. o., odkazuje na podání správkyne konkursní podstaty úpadkyně z 1. 11. 2001, s tím, že po prověření správkyne předložených dokladů o provedeném vypořádání rozvrhových nároků uzavřel, že rozvrhové usnesení bylo splněno.

K odvolání konkursní věřitelky C. banka, a. s. v likvidaci, V r c h n í s o u d v P r a z e usnesením ze dne 14. 6. 2002 usnesení soudu prvního stupně potvrdil, zdůrazňuje, že rozvrhové usnesení z 11. 6. 2001 již nabylo právní moci. Za tohoto stavu nejsou dány podmínky, za kterých by soud mohl přezkoumat

dosavadní průběh konkursu, když případné výhrady proti postupu soudu nebo způsobu uspokojení jednotlivých věřitelů mohla odvolatelka uplatnit právě v rámci odvolání proti rozvrhovému usnesení. Ohledně odvolatelčiny pohledávky se v rozvrhovém usnesení neuvádí, že by mělo jít o pohledávku podmíněnou, nýbrž toliko to, že bude uspokojena do částky 8538,09 Kč. Z rozvrhového usnesení též nevyplývá, že by částka 8538,09 Kč měla být ve smyslu ustanovení § 33 odst. 2 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (dále též jen „ZKV“), odvolatelce vyplacena složením do soudní úschovy. Bylo-li proto pravomocné rozvrhové usnesení splněno, o čemž nemá soud důvodu pochybovat (mimo jiné též vzhledem ke sdělení správce konkursní podstaty z 5. 6. 2002 a vzhledem k tomu, že odvolatelka proti tomuto zjištění soudu prvního stupně nevznesla výhrady), neměl soud prvního stupně jinou možnost než postupovat ve smyslu ustanovení § 44 odst. 1 písm. b) ZKV a konkurs zrušit.

Proti usnesení odvolacího soudu podala označená konkursní věřitelka včas dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 238a, ve spojení s ustanovením § 237 odst. 3 o. s. ř. Dovolání pak odůvodňuje tím, že v době, kdy přihlásila do konkursu pohledávku za úpadkyní ve výši 1 293 864 Kč, bylo sice postaveno najisto, že jde o závazek úpadkyně, nikoliv však, zda jde o dovolatelčinu pohledávku nebo o pohledávku jiných osob (GŘC a K. H.), jež ji ovšem do konkursu nepřihlásily. Dovolatelka se až po právní moci rozvrhového usnesení dozvěděla o nárocích, které vůči ní uplatňují označené osoby. Zákon o konkursu a vyrovnání neupravuje postup pro případ, že právo konkursního věřitele na obdržení plnění z konkursní podstaty je závislé na sporu, který nebyl v době přezkumného jednání ani zahájen a o kterém není jisto, zda bude třetí osobou vůbec vyvolán, ani neurčuje, zda vzhledem k již zahájenému sporu se třetí osobou je možné konkursnímu věřiteli plnit (dle § 352 o. s. ř.) do soudní úschovy (za tím účelem, aby přijetí plnění z konkursní podstaty nebylo považováno za přijetí kupní ceny od úpadce). Dovolatelka argumentuje tím, že požadovala, aby bylo plněno do úschovy soudu. Odvolací soud pochybil, jestliže uzavřel, že z požadavků dovolatelky nevyplývalo, že má být plněno do úschovy, aniž ověřil, zda rozvrhové usnesení bylo skutečně splněno. Podle dovolatelky otázka „zda po právní moci usnesení o rozvrhu zpeněženého majetku může věřitel, vzhledem ke skutečnosti (která zde nebyla k datu podání přihlášky věřitelem, ani k datu konání přezkumného jednání), že třetí osoba zahájila s věřitelem soudní řízení, požadovat, aby na něj připadající částka (částka 8538,09 Kč) byla správcem konkursní podstaty dle § 352 o. s. ř. složena do úschovy soudu,“ je otázkou po právní stránce zásadního významu, která nebyla dosud v rozhodovací činnosti odvolacího soudu vyřešena. Dovolatelka proto navrhuje, aby dovolací soud zrušil rozhodnutí odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Dovolatelka výslovně neuvádí, pro který z dovolacích důvodů taxativně vypočtených v § 241a odst. 2 a 3 o. s. ř. dovolání podává, z obsahu dovolání však plyne, že z její strany jde o kritiku správnosti právního posouzení soudem, čemuž odpovídá dovolací důvod dle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., jímž lze odvolacímu soudu vytýkat, že jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Nejvyšší soud shledává dovolání ve smyslu ustanovení § 238a odst. 1 písm. a) o. s. ř. ve spojení s § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. přípustným pro řešení rozsahu způsobilých námitek konkursních věřitelů proti usnesení, jímž konkursní soud zrušil konkurs po splnění rozvrhového usnesení; jde totiž o otázku dovolacím soudem dosud neřešenou.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o.

s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelkou, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem v otázce výkladu ustanovení § 44 odst. 1 písm. b) ZKV.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Skutková zjištění soudů nižších stupňů dovoláním nebyla (a se zřetelem k tomu, jakým způsobem byla založena přípustnost dovolání, ani nemohla být) zpochybněna a Nejvyšší soud z nich při dalších úvahách vychází.

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

S přihlédnutím k době vydání napadeného usnesení je pro další úvahy Nejvyššího soudu rozhodný výklad zákona o konkursu a vyrovnání, ve znění zákonů č. 122/1993 Sb., č. 42/1994 Sb., č. 74/1994 Sb., č. 117/1994 Sb., č. 156/1994 Sb., č. 224/1994 Sb., č. 84/1995 Sb., č. 94/1996 Sb., č. 151/1997 Sb., č. 12/1998 Sb., č. 27/2000 Sb., č. 30/2000 Sb., č. 105/2000 Sb., č. 214/2000 Sb., č. 368/2000 Sb., č. 370/2000 Sb. a č. 120/2001 Sb.

Z obsahu spisu je patrné že dovolatelkou přihlášená pohledávka ve výši 1 293 864 Kč byla v konkursu vedeném na majetek úpadkyně přezkoumána a v plné výši i zjištěna jako nezajištěná pohledávka druhé třídy.

Rozvrhovým usnesením ze dne 11. 6. 2001, jež nabylo právní moci dne 12. 9. 2001, pak Městský soud v Praze určil, že konkursní věřitelé druhé třídy budou z výtěžku zpeněžení konkursní podstaty uspokojeni poměrně, a to ve výši 0,658967 %, s tím, že k uspokojení pohledávek věřitelů druhé třídy je určena částka 603 371 Kč. Dovolatelce pak byla v rozvrhovém usnesení přikázána na úhradu její pohledávky částka 8539,09 Kč.

Podáním datovaným 1. 11. 2001, došlým soudu 6. 11. 2001, pak správkyň konkursní podstaty úpadkyně JUDr. M. M. soudu oznámila, že rozvrhové usnesení bylo splněno.

Ve smyslu ustanovení § 23 odst. 1, věty první, ZKV se pohledávka pokládá za zjištěnou, byla-li uznána

správce a nebyla-li popřena žádným z konkursních věřitelů.

Podle ustanovení § 30 ZKV po právní moci usnesení o schválení konečné zprávy a vyúčtování odměny a výdajů správce předloží správce soudu návrh na rozvrh a upravený seznam přihlášek, v němž uvede, kolik by mělo být pro každou pohledávku vyplaceno. Po přezkoumání věcné správnosti návrhu vydá soud rozvrhové usnesení (odstavec 1). Rozvrhové usnesení doručí soud účastníkům s výjimkou konkursních věřitelů, jejichž nároky již byly plně uspokojeny, a správci a dále je vyvěsí v plném nebo ve vhodném zkráceném znění na úřední desku soudu; proti rozvrhovému usnesení lze podat odvolání do 30 dnů ode dne, kdy bylo vyvěšeno na úřední desce soudu (odstavec 2).

Ustanovení § 44 odst. 1 písm. b) ZKV pak určuje, že soud usnesením zruší konkurs, ve kterém nedošlo k potvrzení nuceného vyrovnání, po splnění rozvrhového usnesení.

Z ustanovení § 44 odst. 1 písm. b) ZKV plyne, že jediným předpokladem, který musí být naplněn k tomu, aby soud podle tohoto ustanovení rozhodl o zrušení konkursu, je, aby bylo splněno rozvrhové usnesení. Odtud také plyne okruh způsobilých námitek, jimiž konkursní věřitel může (v mezích podaného odvolání) brojit proti vydání takového usnesení. Vedle argumentu, že ke zrušení konkursu nemělo dojít, neboť rozvrhové usnesení nebylo ve vztahu ke konkrétnímu věřiteli (odvolateli) ještě splněno, je to již jen argument, že vydání usnesení je předčasné, neboť rozvrhové usnesení ještě nenabývalo právní moci (povahou věci je dáno, že i kdyby rozvrhové usnesení bylo splněno ještě předtím, než nabývalo právní moci, nelze přistoupit ke zrušení konkursu dříve, než se poměry založené rozvrhovým usnesením stanou neměnnými).

Dovolatelka (hovoříc ve vztahu ke své pohledávce o podmíněně podané přihlášce) pak v rámci podaného odvolání žádnou z těchto námitek nevznesla. Ke splnění rozvrhového usnesení se vyjádřila toliko tak, že dokud neví, jak dopadne výsledek sporu, který vede s GRČ a K. H., odmítá plnění z rozvrhového usnesení přijmout. Jak se podává z dovolací argumentace, činí tak dovolatelka proto, že své právo na obdržení plnění z konkursní podstaty pokládá za závislé na výsledku sporu s uvedenými osobami.

Odvolací soud za této situace nepochybil, jestliže k takto formulovaným námitkám nepřihlédl (správně uzavíraje, že nešlo ani o přihlášku vázanou na splnění podmínky) jako k těm, jež správnost usnesení o zrušení konkursu po splnění rozvrhového usnesení účinně zpochybnit nemohou, a vyšel z údajů správkyně konkursní podstaty potvrzujících, že rozvrhové usnesení bylo splněno.

Každý řádně přihlášený konkursní věřitel má možnost vzít až do splnění rozvrhového usnesení přihlášku své – byť i zjištěné – pohledávky zcela nebo zčásti zpět. Správce konkursní podstaty a konkursní soud je oproti tomu zjištěním pohledávky vázán a nedošlo-li v průběhu konkursu (po zjištění pohledávky) k jejímu zániku (např. tím, že ji splnil úpadcův spoludlužník nebo ručitel), musí být tato pohledávka při rozvrhu vypořádána. Vzhledem k tomu, že zjištěná pohledávka dovolatelky nebyla pohledávkou podléhající režimu ustanovení § 33 odst. 2 ZKV, nebyla správkyně konkursní podstaty oprávněna ani povinna složit plnění připadající na úhradu dovolatelčiny pohledávky do

soudní úschovy. K námitce dovolatelky, že se odvolací soud měl zabývat tím, že o složení uvedené částky do soudní úschovy žádala v odvolání proti usnesení o zrušení konkursu, Nejvyšší soud nejprve poznamenává, že taková žádost přichází pojmově v úvahu před splněním rozvrhového usnesení, a nikoliv po něm. I kdyby však dovolatelka takovou žádost uplatnila před splněním rozvrhového usnesení, nebyl by zde žádný zákonný důvod jí vyhovět.

Konkursní soud zde není od toho, aby výše uvedeným způsobem řešil vlastní pochybnosti dovolatelky o opodstatněnosti přihlášené pohledávky (o tom, zda si případně nepřihlásila pohledávku náležející jinému věřiteli). Jak bylo řečeno výše, žádný z konkursních věřitelů není ke své účasti na konkursu nucen a je na něm, zda bude v konkursu určitou pohledávku vymáhat. K tomu, aby bylo pro účely uspokojení věřitele v konkursu postaveno najisto, zda přihlášená pohledávka vskutku náleží přihlašovatelovi (a zda jde z tohoto pohledu o pohledávku pravou a přihlášenou ve správné výši), slouží právě přezkumné řízení, jehož výsledkem je (a v případě dovolatelky bylo) zjištění pohledávky. Postup, jímž by konkursní soud posvětil složení uvedené částky do soudní úschovy, aniž pro to byly dány podmínky uvedené v § 33 odst. 2 ZKV a aniž by zde byla jiná objektivní překážka bránící mu v uspokojení zjištěné pohledávky k rukám (na účet) přihlášeného konkursního věřitele, by byl v rozporu se zákonem (srov. k tomu i obecné podmínky soudní úschovy formulované v § 185a odst. 2 o. s. ř. – dovolatelčin případ žádnou z nich nesplňuje).

Lze tedy uzavřít, že dovolací důvod dle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. zjevně dán není. Nejvyšší soud proto, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), dovolání zamítl (§ 243b odst. 2 a 6 o. s. ř.).